



บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กฎหมายตราสามดวง. เล่ม ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวงฯ. องค์การค้าของคุรุสภา,

๒๕๑๕.

กัตัญญ ชูชื่น. ประวัติวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๗.

กี อยู่โพธิ์. "เล่าเรื่องหนังสือรามเกียรติ์," ใน บทละครรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีและเล่าเรื่องหนังสือรามเกียรติ์ของนายกี อยู่โพธิ์,

หน้า ๑๔๓-๑๔๕. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๖.

กุสุมา รักขมณี. การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต. กรุงเทพมหานคร:

รายงานการวิจัยโดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๐.

ขุนช้างขุนแผน. พระนคร: บรรณาการ, ๒๕๑๗.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. ขุนช้างขุนแผนฉบับอ่านใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามรัฐ, ๒๕๓๒.

_____. "นาฏศิลป์และดนตรีไทยในชีวิตไทย." ใน นาฏศิลป์และดนตรีไทย, หน้า ๕.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๒.

จารึกสมัยสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๒๖.

จิตร ภูมิศักดิ์. "บทบาททางวรรณคดีของพระมหามนตรี," ใน บทวิเคราะห์มรดกวรรณคดีไทย, หน้า ๓๓-๔๖. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิวราช, ๒๕๒๓.

_____. "โองการแช่งน้ำ." ใน โองการแช่งน้ำและ "ข้อคิดใหม่ในประวัติศาสตร์

ไทยลุ่มน้ำเจ้าพระยา," หน้า ๒๓-๑๑๗. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล, ๒๕๒๕.

จินตคามณี เล่ม ๑-๒ กับบันทึกเรื่องหนังสือจินตคามณีและจินตคามณีฉบับพระเจ้าบรมโกศ.

พระนคร: ศิลปบรรณาการ, ๒๕๑๒.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. "พระราชวิจารณ์." ใน จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี (พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๖๑) และพระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, หน้า ๑๕๐, ๒๒๔-๒๒๕. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางสาวเรียบ วิเศษกุล, ๒๕๐๙.

เจตนา นาควัชระ. แนวทางการประเมินคุณค่าวรรณคดีในวรรณคดีวิจารณ์เยอรมัน ฝรั่งเศส และอังกฤษ-อเมริกันในศตวรรษที่ ๒๐. งานวิจัย, ๒๕๒๕.

_____. ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล, ๒๕๒๑.

_____. ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล, ๒๕๒๕.

_____. เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

_____. "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี." ใน วรรณไวทยาการ(วรรณคดี). พระนคร: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๑๔.

เจือ สตะเวทิน. คลังวรรณคดี ตอนที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับประชาชน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๗.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. ผู้เจ้านาย. เชียงใหม่: โครงการตำรามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๗.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. บ้านกับเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๒๙.

ชลดา เรื่องรักชลิขิต. "ลิลิตตะเลงพ่าย: วรรณคดีที่รังสรรค์จากพระราชพงศาวดารวรรณคดีเก่า และจินตนาการของกวี." ใน ๒๐๐ ปี กวีแก้ว: กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทยและภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

ชลุค นิม์เสมอ. การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๓๒.

_____. องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๑.

ชุ่มนุมากรากลอน. ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๔.

ญาณสังวร, สมเด็จพระ. ลักษณะพุทธศาสนา. อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางประหยัด ทรัพย์บุรณะ, ๒๕๓๓.

- คําราชานุกาพ, สมเด็จพระยา. "คํานา." ใน ประชุมคําพาทย์รามเกียรติ์
ภาค ๑, หน้า ข-ค. หม่อมเจ้าจิตรโกศกวี พิมพ์ช่วยในงานยืมซึ่งช้านายพลโท
พระยาภาณุราชนาเสนา (เล็ก ปาณิกบุตร) เมื่อปีมะโรง พ.ศ. ๒๔๗๑.
- _____. "คําริบายคํานานโคลง ฉันท กาศย์ กลอน." ใน บันทึกสมาคมวรรณคดี,
หน้า ๒๐๑. พิมพ์เป็นที่ระลึกในการปลงศพนายเดช คงสายสินธุ์, ๒๕๑๖.
- _____. คํานานละครอิเหนา. พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๐๘.
- _____. "ประวัติสุนทรภู่." ใน พระอภัยมณีของสุนทรภู่, หน้า(๑)-(๓๗).
กรุงเทพมหานคร: องค์การคําของครูสภา, ๒๕๒๙.
- _____. "อธิบายคํานานเพลงยาวกลบท." ใน เพลงยาวกลบทและกลอักษรแต่ง
จารึกที่วัดพระเชตุพนฯ ในรัชกาลที่ ๓, หน้า (๙)-(๒๐). อนุสรณ์งานพระ
ราชทานเพลิงศพรองอํามาตย์ตรีผาด นาคพัฒน์, ๒๕๑๓.
- _____. "อธิบายว่าด้วยเรื่องพระอภัยมณีของสุนทรภู่." ใน พระอภัยมณี ของสุนทรภู่,
หน้า(๔๓)-(๕๐). กรุงเทพมหานคร: องค์การคําของครูสภา, ๒๕๒๙.
- คุณพิพร ชันนิโรตสาค. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทยเปรียบเทียบ, ๒๕๒๖.
(อัครสาเนา)
- เดชาดิศร, สมเด็จพระยา. ประชุมโคลงโลกนิติ. พระนคร: ศิลปาบรรณาการ,
๒๕๑๑.
- ครูแปง, ฟรังซัวส์ อังรี. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาฉบับครูแปง. แปลโดย
สมศรี เอี่ยมธรรม. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๒๒.
- _____. ประวัติศาสตร์แห่งพระราชอาณาจักรสยาม. แปลโดย บอล ซาเวียร์.
กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๓๐.
- เดชมิกคา. ใน เรื่องพระร่วง เทียวเมืองพระร่วง คํานานและคําแปลจารึกสุโขทัย
สุภาซิดพระร่วง ไตรภูมิพระร่วง ฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร: ศิลปา
บรรณาการ, ๒๕๐๘.
- ทรงศักดิ์ ปรากฏวัฒนากุล. การศึกษาเปรียบเทียบคํานานอ้าวอ้าวสาวล้านนาและผญาเกี่ยวอีสาน.
กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.
- ทวีป วรดิกล. "แบบฉบับของนักวิชาการที่แท้." ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ
ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ ศิวะศรียานนท์, ๒๕๓๓.

ธงชัย วินิจจะกุล. "ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทยกรณีพระมหาธรรมราชา." ใน ไทยคดีศึกษา, หน้า ๑๓๙-๑๔๔. สุนทรีย์ อาสะโวทย์ ม.ล.วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์ กาญจณี ละอองศรี บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการจัดงานแสดงมรดกจัดครบรอบ ๖๐ ปี อาจารย์พันเอกหญิง คุณนิออน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ๒๕๓๓.

ธรรมาภิรมย์, หลวง. ประชุมลัทธิ. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๔.

ธวัช ปุณโณทก. แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

น. ณ ปากน้ำ. เรื่องความงามของศิลป์ไทย. พระนคร: โอเคียนโสตร์, ๒๕๑๐.

นราธิปพงศ์ประพันธ์, กรมหมื่น. วิทยาวรรณกรรม. พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๔.

นริศรานุกัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา. "ลายพระหัตถ์ ๓ สิงหาคม ๒๔๖๐." ใน สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาเดโชธราชานุภาพ, หน้า ๑๓๑-๑๓๒. พระนคร: องค์การค้ำของกรุงสภา, ๒๕๐๕.

นายมี. "นिरาตเดือน." ใน วรรณกรรมนिरาตของสุนทรภู่ฉบับสมบูรณ์, หน้า ๑๐๘-๑๒๙. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๒๗.

_____. "นिरาตพระแท่นดงรัง." ใน วรรณกรรมนिरาตของสุนทรภู่, หน้า ๒๗๒, ๒๗๔-๒๗๕. พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๑๓.

_____. นिरาตสพรณ. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณหญิงจิว เกษตรหิรัญรักษ์, ๒๕๐๕.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, ๒๕๒๙.

_____. ก การเมืองไทยสมัยพระนารายณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.

- _____ . "ลักษณะการปกครองประเทศไทยสยามแต่โบราณ : พื้นฐานทางเศรษฐกิจ." ใน สายธารแห่งความคิด, หน้า ๒๙-๓๐. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการจัดกิจกรรมทางวิชาการฉลองครบ ๖๐ ปี อาจารย์คุณวรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ๒๕๓๒.
- _____ . ข "วัฒนธรรมกรรมสิทธิ์บรรณาการมคัณฑ์รัตนโกสินทร์" และ "สุนทรภู่มหากวีกรรมสิทธิ์." ใน ปากไก่และไบเรื่อ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๗.
- นิตราสนรินทร์. ใน นิตราสนรินทร์คำโคลงและนิตราสปลีกย่อย. พ.ณ ประมวลมารค ตรวจสอบชำระใหม่. พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๓.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์สุวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๑๗.
- _____ . แฉนวนวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: อ่านไทย, ๒๕๒๙.
- _____ . "หัวเลี้ยวของวรรณคดีไทย." ใน วรรณไวทยากร(วรรณคดี). พระนคร: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๑๔.
- ปรมาณูชิตชินโรส, สมเด็จพระเทพฯ. พระปฐมสมโพธิกถา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลี้ยงเซียงจงเจริญ, ๒๕๑๙.
- _____ . ลิลิตเดลงพ่าย. พระนคร: บรรณาการ, ๒๕๑๕.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. มหาชาติล้านนา. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๖.
- ประชุมคำพากย์รามเกียรติ์ภาคที่ ๑. หม่อมเจ้าจิตรโกศทวี พิมพ์ช่วยในงานยี่นชิงช้า นายพลโทพระยาภิรมย์ภักดี (เล็ก ปาณิบุตร) ปลัดทูลฉลองกระทรวงกลาโหม เมื่อปีมะโรง ๒๔๗๑.
- ประชุมคำพากย์รามเกียรติ์ภาคที่ ๒ ชคสีดาหาย. พิมพ์ในงานปลงศพหม่อมราชวงศ์ทองทศทองแถม ณ อยุธยา, เมื่อปีมะโรง ๒๔๗๑.
- ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๕ พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ(เจิม). พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในการดาบเลิกทัพ นายแม่ ชาลิต และนายชาย ชาลิต, ๒๕๐๓.

ประชุมเพลงยาวฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๐๗.

ประไพ วิเศษธานี. "เคล็ดกลอน" ใน เคล็ดแห่งอหังการ, หน้า ๓๕. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วรรณกรรมและความรู้, ๒๕๑๙.

ปัญญาสชาดก, ภาคหนึ่ง. พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๑๙.

เปลื้อง ฌ นคร. ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา

พานิช, ๒๕๒๓.

พ. ฌ ประมวลมารค. ประวัติคำกลอนสุนทรภู่. พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๙.

พนรัตน์, สมเด็จพระ. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา. พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๐๕.

พระคลัง(หน), เจ้าพระยา. วรรณคดี. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของคุรุสภา,

๒๕๑๗.

_____. สามก๊ก. ๒ เล่ม. พระนคร: บรรณาการ, ๒๕๑๒.

พิทยา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๕ แก้ไขปรับปรุงครั้งที่ ๒. กรุงเทพ

มหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

พิทยลาภพฤฒิยากร, กรมหมื่น. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงฟื้นฟูวัฒนธรรม.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๖.

พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น. "กลอนแล่นักกลอน." ใน สามเรื่องเอกของ น.ม.ส.

พระนคร: แพร่พิทยา, ม.ป.ป.

_____. ผสมผสาน. เล่ม ๒. พระนคร: รวมสาส์น, ๒๕๑๓.

_____. "ภาคผนวก." ใน สามกรุง, หน้า ๓๐๗-๓๐๘, ๓๑๕-๓๑๖. พระนคร:

แพร่พิทยา, ๒๕๐๕.

พุทธทาสภิกขุ. อิทับบัจจยตา. (ฉบับย่อความโดย "เช่นนั้นเอง.") กรุงเทพมหานคร:

สุภาพใจ, ๒๕๓๐.

พุทธทาส อินทปัญโญ. พุทธประวัติจากพระโอษฐ์. (ฉบับเล็ก). พระนคร: ยูวพุทธิก

สมาคมแห่งประเทศไทย, ๒๕๐๐.

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. บทละครเรื่องรามเกียรติ์. ๒ เล่ม.

พระนคร: ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๑๐.

_____. บทละครเรื่องอิเหนา. อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพนายเพิ่ม ศราทอทัต,

๒๕๐๙.

- _____ . บทละครเรื่องอุณรุท. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายสุวรรณ
วิชัยดิษฐ, ๒๕๑๔.
- พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. บทละครนอก. กรุงเทพมหานคร: กรม
ศิลปากร, ๒๕๓๐.
- _____ . รามเกียรติ์. ๓ เล่ม. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๐.
- _____ . อิเหนา. ๕ เล่ม. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๐.
- เพลงยาวกลบทและกลอักษรแต่งจารึกที่วัดพระเชตุพนฯ ในรัชกาลที่ ๓. อนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพรองอำมาตย์ตรีผาด นาคพัฒน์, ๒๕๑๓.
- ฟอร์บิง. ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๘๐ จดหมายเหตุฟอร์บิง. อนุสรณ์ในงานพระราชทาน
เพลิงศพพลตรีละม้าย อุทยานานนท์, ๒๕๐๙.
- มณี โชติรส. "รู้รักษาดูรคนนั้นแลเป็นยอดคดียหรือไม่?" ใน ศิลป์ พัทธกษณ. บทวิพากษ์
ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรม, รวมบทวิจารณ์ศิลปวัฒนธรรมจากคอลัมน์ "ศิลปวิจารณ์"
หนังสือปศุกรรม พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๐๐, หน้า ๖๕-๖๗. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์คอกหญ้า, ๒๕๒๑.
- มนตรี ตราโมท. "หนังสือใหญ่." ใน นาฏศิลป์และดนตรีไทย, หน้า ๔๑-๔๓. นคร
หลวงกรุงเทพธนบุรี: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๕.
- มหาชาติสามานนีสาน. กรุงเทพมหานคร: หอสมุดแห่งชาติ, ๒๕๑๑.
- มหาเวสสันดรชาดก. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๘.
- มัทนี รัตน์. "การละครสมัยใหม่กับการพัฒนานาฏศิลป์และละครไทย." ใน นาฏศิลป์
และดนตรีไทย, ๑๘๘-๑๘๙. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา, ๒๕๒๒.
- แย้ม ประพัฒน์ทอง. (แปลและอธิบาย). สุโธลลังการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร:
วัดกนิษฐา, ๒๕๑๒.
- ราชารมณี, พระ. พุทธธรรม. ฉบับเติมแก้ไขปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพ
มหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๒๖.
- _____ . พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.
- ราชาธิราช. พระนคร: สำนักพิมพ์บริการ, ๒๕๔๙.
- ลาลูแบร์. จดหมายเหตุลาลูแบร์ ฉบับสมบูรณ์ เล่ม ๑. แปลโดย สันต์ ท. โกมลบุตร.
พระนคร: ก้าวหน้า, ๒๕๑๐.

- _____ . จดหมายเหตุลาลูแบร์ เล่ม ๑. แปลโดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิป
ประพันธ์พงศ์. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๕.
- ลิขิต อีรเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- วรรณกรรมสมัยอยุธยา. ๓ เล่ม. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, ๒๕๒๙.
- วราเวทย์พิสิฐ, พระ. "ค"อภิปราย." ใน บันทึกสมาคมวรรณคดี, หน้า ๑๙๐-๑๙๑.
พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานปลงศพนายเดช คงสายสินธุ์, ๒๕๑๖.
- วัชร รมยะนันท์. "วิวัฒนาการของ 'ร้าย' ในวรรณคดีไทย." วารสารภาษาและ
วรรณคดีไทย. ๔ (ธันวาคม ๒๕๓๐): ๑-๕.
- วิทย์ พงศ์พนิตานนท์. "ศาสนากับหมอบรัดเลย์." ใน หมอบรัดเลย์กับสังคมไทย.
โครงการสัมมนาทางวิชาการร่วมของโครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๓๑.
- "เวสสันดรชาดก" ใน พระสุตตันตปิฎก. เล่ม ๒๐. ชุตตกนิทาย. ชาดกภาค ๒.
พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๒๘. กรุงเทพมหานคร: กรมการ
ศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๑.
- ศักดิ์ศรี เข้มนัคดา และคนอื่น ๆ. ประวัติวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้า
ของคุรุสภา, ๒๕๒๖.
- ศิลป์ พีระศรี. "ภูมิภาพไทย." แปลโดยพระยาอนุমানราชอน. ใน เสรียุโรปไกล.
การศึกษาศิลปและประเพณี, หน้า ๖๔-๖๖. กรุงเทพมหานคร: บรรณาคาร,
๒๕๑๗.
- ศุกร บุนนาค. สมบัติกวี. ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพนางศุกร บุนนาค, ๒๕๑๘.
- ส. ศิวรักษ์. คั่นห้องส่องวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: สโม่สรกนหนังสือ, ๒๕๓๑.
- สมชาย ปรีชาเจริญ. ชีวิตและศิลป์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แมงสาบ, ๒๕๒๓.

สมบัติ จันทรวงศ์. "บทวิเคราะห์การศึกษาทางการเมืองในงานเขียนประเภทนิทานของสุนทรภู่." ใน รักเมืองไทย. สมบัติ จันทรวงศ์ และ รั้งสรรค์ ณะพรพันธุ์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๙.

สมบัติ จันทรวงศ์ และ ชัยอนันต์ สมทรวณิช. ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๒๓.

สมพร สิงห์โต. ความสัมพันธ์ระหว่างรามณะของวาลมิกีและรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่๑. เอกสารนิเทศการศึกษาลำดับที่ ๑๙๒ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๒๐.

สังข์ศิลป์ชัยกลอนสวด. เล่ม ๒. พระนคร: ๒๕๑๓.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. เรื่องราวเพลง: คนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๓๒.

สุธา ศาสตร์. โครงสร้างของการเสนอความตกลงในบทละครนอก. รายงานผลการวิจัย, ๒๕๒๖.

_____. วรรณคดีเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๕.

สุนทรภู่. พระอภัยมณี. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๒๙.

สุภา ศิริมานนท์. "การวิจารณ์วรรณคดีโบราณ." ใน วรรณสาส์นสุนึก. เล่ม ๒.

จินดา ศิริมานนท์ ในนามกองทุน "สุภา ศิริมานนท์" จัดพิมพ์, หน้า ๑๐๐-๑๐๑.

กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๙.

สุวรรณ, คุณ. "เพลงยาวจดหมายเหตุเรื่องกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพประชาว" ใน ประชุมเพลงยาว ฉบับหอสมุดแห่งชาติ, หน้า ๙๘-๙๙. พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๐๗.

สุวรรณ เกரியงไกรเพ็ชร. พระอภัยมณี การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๘.

สุวรรณ สภาอานันท์. มนุษย์ทัศน์ในปรัชญาตะวันออก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

- เสนีย์ เสาวพงศ์. "บทสัมภาษณ์." และ "วรรณกรรมแนว 'อัตถนิยม'." ใน ๗๒ ปี
ศักดิ์ชัย ปรากฏพงศ์ นักเขียนสามัญชน. เสกียร จันทิมาธร บรรณาธิการ,
 หน้า ๙๕, ๑๒๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๓๓.
- เสรีรโกเศศ. ก การศึกษาเรื่องประเพณีไทยและชีวิตชาวไทยสมัยก่อน. นครหลวง
 กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา, ๒๕๑๕.
- _____ . ข การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์. นครหลวงกรุงเทพมหานคร: ๒๕๑๕.
- _____ . ค "เมื่อข้าพเจ้าอ่านวรรณคดี." ใน รสวรรณคดี, หน้า ๕-๖.
 นครหลวงกรุงเทพมหานคร: ๒๕๑๕.
- _____ . ง อุปกณ์รามเกียรติ์. นครหลวงกรุงเทพมหานคร: บรรณาธิการ, ๒๕๑๕.
- หนง เสี้ยกวัน. "นิทาน เพลงพื้นบ้าน และสุภาษิตชนชาติจ้วง." ใน จ้วง:ชนชาติไทใน
สาธารณรัฐประชาชนจีน, หน้า ๕๙. ปราณี กุลละวณิชย์ บรรณาธิการ.
 กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.
- อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. สังคมไทยในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๔๑๖.
 แปลโดย ม.ร.ว. ปรากฏทอง ลีรสข และพรณี ฉัตรพลรักษ์. กรุงเทพ
 มหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.
- อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมนุษยวิทยา.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- อาคม พัลลยะ และนิธิ เอียวศรีวงศ์. "บทนำ" ใน ศรีรามเทพนคร. นิธิ เอียวศรีวงศ์
 บรรณาธิการ, หน้า ๕. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, ๒๕๒๗.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. "แรงงานในประวัติศาสตร์ลานนาไทย." ใน ประวัติศาสตร์
เศรษฐกิจไทยจนถึง พ.ศ. ๒๔๘๔. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และสมภพ
 มานะรังสรรค์ บรรณาธิการ, หน้า ๑๕-๑๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.
- ไอเคะ, โคซากุ และเนโมโคะ, มาโคโคะ. ว่าด้วยวรรณคดีญี่ปุ่น. แปลโดยพจน
 จันทรสันติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๓๓.
- อินทรายุธ. ข้อคิดจากวรรณคดี. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: ชมรมหนังสือ
 น้ำแข็ง, ๒๕๒๒.

อุทิศ ประสานสภา. ไต้ลัทธิแก๊ไทย วิจารณ์แห่งวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ประกายไฟไหม้ลามทุ่ง, ๒๕๑๘.

อุปกิตศิลป์สาร, พระยา. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.

โอลิเวอร์, ดักลาส. แนวความคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยา. แปลโดย ฉลาดชาย
รมิตานนท์ และคณะ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,
๒๕๒๘.

ฮาว, เกรแฮม. ว่าด้วยหลักวรรณคดีวิจารณ์. แปลโดย นฤมล กาญจนทัต และอุบลวรรณ
โชติวิสิทธิ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๒.

บทความ

ก.ส.ร. กุหลาบ. "เรื่องคติสอนใจคล้ายสุภาษิต." สยามประเพณี เล่ม ๑ (ร.ศ. ๑๑๖):
๓๓๖-๓๓๗.

จักรพันธ์ โปษยกฤต. "หุ่นหลวง." ศิลปวัฒนธรรม ๘ (มิถุนายน ๒๕๓๐): ๖๗.

เจือ สตะเวทิน. "วิพากษ์นิราสเอกของสุนทรภู่." วงวรรณคดี (กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙):
๑๖-๒๖.

ชลธิรา สัตยวัฒน์. "ปัญหาการวิเคราะห์และประเมินค่างานสุนทรภู่." วารสาร
รามคำแหง ปีที่ ๑๑ ฉบับพิเศษ "๒๐๐ ปีกีเอกสุนทรภู่." รื่นฤทัย สัจจพันธ์
บรรณาธิการ: ๕-๒๖.

ศรัทธา ปัทมะศิริ. "ศกกรรฐ์กับความรัก." มหาวิทยาลัย ๑๓ (สิงหาคม ๒๕๓๘): ๑๑๖-
๑๒๑.

เทียนวรรณ. "ว่าด้วยวิชาแต่งกลอนโคลงฉันท์." ศิลปภาคพจนกิจ เล่ม ๒ (มิถุนายน,
๘ มิถุนายน, ๑๖ มิถุนายน, ๒๓ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๑): ๕๕๙-๕๗๙. เล่ม ๖
(๘ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๕): ๑๙๑๑.

น. ฌ ปากน้ำ. "ภาพเขียนในสมัยรัชกาลที่ ๑." เมืองโบราณ ๑๓ (เมษายน-มิถุนายน
๒๕๓๐): ๕๔-๕๕.

บวรศักดิ์ อารरणไพ. "เรื่องหิ้ง บวรศักดิ์ อารरणไพ." Book Review ๑ (มกราคม
๒๕๓๔): ๒๔.

ประคอง นิมมานเหมินท์. "ภาพยสารวิลาสินีและภาพคันทะ : คาราวินหลักขนิไทยที่เขียน
เป็นภาษาบาลี." วารสารภาษาและวรรณคดีไทย ๕ (เมษายน ๒๕๓๑): ๓๐-
๓๘.

พ. ราชธัมมเทส. "กวียอมเพ่งมอง ไนแจ่งงาม." วรรณคดีสาร ๑ (กันยายน ๒๕๕๕):
๓๑-๓๒.

พัทธา สายหู. "ศิลป์กับสังคม." สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๖ (มีนาคม ๒๕๑๒): ๒๒-๒๕.

มัทนี รัตนิน. "เราจะ ไบทาง ไทหนักัน-ปัญหาการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยยุคประชาธิปไตย
ต้นตอ." สยามรัฐ ๑๕ ธันวาคม ๒๖๑๖. อ้างถึงใน เจือ สตะเวทิน "ข้อคิด
เกี่ยวกับชีววรรณคดีเปรียบเทียบ." ภาษาและหนังสือ (๑ มกราคม ๒๕๑๗):
๑๑๐.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. "การกวี." มหาวิทยาลัย ๑๐(๖) ๒๕๗๕: ๗๗๐-๗๗๕.

_____. "วิจารณ์ 'ระเด่นลันได'." วงวรรณคดี (มีนาคม ๒๕๕๕): ๕-๑๗.

วิไลเลขา การธนสาร. "ผู้นำไทยสมัยรัชกาลที่ ๓ กับการรับวัฒนธรรมตะวันตก."
ศิลปวัฒนธรรม ๘ (กันยายน ๒๕๓๐): ๑๑๖-๑๒๕.

วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์. "คำเรียกขวัญ: บันทึกประวัติศาสตร์โบราณและสัญลักษณ์และความ
หมาย." รวมบทความประวัติศาสตร์ (กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑): ๑๒๓.

วิวัฒน์ คติธรรมนิศย์. "กบฏสันติภาพ." วารสารธรรมศาสตร์ ๑๔ (๒) ๒๕๒๘: ๕-๓๘.

ศิลป์ พีระศรี. "ศิลปะและศีลธรรม." ฟิลิ่ง (มีนาคม-พฤษภาคม ๒๕๓๑): ๒๘-๒๙.

ส. ธรรมยศ. "วิจารณ์ 'ราพันพิลาบ' ของ 'สุนทรภู่'." วิทยากร ๓๘ (สิงหาคม
๒๕๔๑): ๑๖๓๖-๑๖๕๖.

ส่ง เทภษิต. "เรื่องประโลมโลก." โลกนักเขียน ฉบับแนะนำตัว สุชาติ สวัสดิ์ศรี
บรรณาธิการ (ม.ป.ป.): ๕๐-๕๑.

สุจิตรา จงสภิตย์วัฒนา. "พ อยูธยาไกลโพ้น: มติของความจริงในเชิงวรรณศิลป์."
วารสารภาษาและวรรณคดีไทย ๒ (สิงหาคม ๒๕๒๘): ๖๕.

สุนทรภษิต, ชุน. "วิจารณ์หนังสือนิราสอิเหนา." วิทยากร ๒๘ (๑ สิงหาคม
๒๕๗๑): ๑๑๐๘-๑๑๐๙.

_____. "วิจารณ์หนังสือเรื่องขุนช้างขุนแผน." วิทยากร ๒๘ (๑๕ ตุลาคม
๒๕๗๑): ๑๕๑๐-๑๕๑๒.

- สุริยา รัตนกุล. "ปัญหาเรื่องวรรณยุกต์ในภาษาไทย." วารสารธรรมศาสตร์ ๑
(พฤศจิกายน ๒๕๑๔): ๑๔๙-๑๕๒.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. "นักเขียนคนหนึ่ง ความคิดและงาน." (บทสัมภาษณ์).
ถนนหนังสือ ๓ (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙): ๓๙-๓๙.
- อุ๋ทอง ไชวรินทร์. "นิเทศ์: การอ่านคืองานศิลปะ." จุลสารไทยคดีศึกษา ๖ (กรกฎาคม
๒๕๓๓): ๑๑-๒๘.

วิทยานิพนธ์และ เอกสารอื่น

- จิรวรรณ คงจิตต์. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่องกาถิลบับต่าง ๆ." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๘.
- ชลดา ศิริวิทย์เจริญ. "การศึกษาลิลิตตะเลงพ่ายในแนวสุนทรียศาสตร์." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๙.
- ดวงมณ ปรีบุญตะ. "ความงามในทวาทศมาส." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. "วรรณกรรมประเภทกลอนสวดภาคกลาง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์."
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษย์บัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- นิยะดา สาริกภูติ. "ปัญหาสชาดค: ประวัตินและความสำคัญที่มีต่อวรรณกรรมร้อยกรองของ
ไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษย์บัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- นฤมล อีร์วัฒน์. "พระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- ประคอง เจริญจิตรกรรม. "วรรณกรรมอีสาน: สังข์ศิลป์ชัย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙.

- ประคอง นิมมานเหมินท์. "มหากาพย์เรื่องท้าวบาเจือง :การศึกษาเชิงวิเคราะห์." วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- _____. "ลักษณะวรรณกรรมภาคเหนือ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- ประพจน์ อัสววิรุฬหการ. "การศึกษาวิเคราะห์เรื่องพระโพธิสัตว์ในคัมภีร์เกรวาท และคัมภีร์มหายาน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.
- มานพ ท้าววัฒนสกุล. "ขุนนางกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปกครองในสมัยอยุธยา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- ลักษณา โค้ววัฒน์. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ เรื่องควี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- ศิราพร ฐิตะฐาน. "รามเกียรติ์:ศึกษาในแง่การแพร่กระจายของนิทาน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- สายชล วรรณรัตน์. "พุทธศาสนากับแนวความคิดทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๕๒)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- สุมาลี กิยะกุล, เรืออากาศตรีหญิง. "สมุทรโฆษคดีนันทน์ส่วนที่แต่งสมัยกรุงศรีอยุธยา:การศึกษาและวิจารณ์เชิงประวัติ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. "บทละครนอกสมัยอยุธยา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.
- อารดา สุมิตร. "ละครในของหลวงในสมัยรัชกาลที่ ๒." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖

อิราตี ไคลังคะ. "การศึกษาเชิงวิเคราะห์คําสอนพระยามังราย." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
กลอนบทละครควา (ความอื่น) สมุดไทยคำ อักษรไทยเส้นดินสอขาว เลขที่ ๕๖ หอสมุด
แห่งชาติ.

ภาษาต่างประเทศ

- Brown, J. Marvin. "The Great Tone Split: Did It Work In Two
Opposite Ways.? in Studies in Tai Linguistics, In Honor of
William J. Gedney, p.43. Edited by Jimmy G. Harris and
James R. Chamberlain. Bangkok: Central Institute of English
Language, Office of State University, 1975
- Dorsch, T.S. (Translator). Classical Literary Criticism.
Harmondsworth: Penguin Books, 1981.
- Easthope, Antony. Poetry As Discourse. London and New York:
Metheun, 1983.
- Fowler, Roger. Linguistic Criticism. Oxford: Oxford University
Press, 1986.
- Gedney, William J. "Comments On Linguistic Arguments Relating To
Inscription One." Prepared for the panel "Sukhothai's
Inscription I: Fact or Fantasy ?" Association for Asian
Studies annual meeting, Washington, D.C., March 17, 1989.
- Harrison, Jane. "From Ritual to Art." in Sociology of Literature
and Drama. Edited by Elizabeth and Tom Burns, pp.323-327.
Harmondsworth: Penguin Books, 1973.
- Jauss, Hans Robert. "Literature and Hermeneutics." in What is
Criticism ? Edited by Paul Hernadi, pp.142-143.
Bloomington: Indiana University Press, 1981.

- Levin, Harry. "Literature as an Institution." in Sociology of Literature and drama. Edited by Elizabeth and Tome Burns, pp.56-70. Harmondsworth: Penguin Books, 1973.
- Malinowski, Bronislaw. "The Role Of Magic And Religion." in Reader in Comparative Religion, An Anthropological Approach. Second Edition. Edited by William A. Lessa and Evon Z. Vogt, p.46. New York, Evanston, and London: Harper & Row Publishers, 1965.
- Mauss, Marcel. A General Theory Of Magic. New York: Norton, 1975.
- Olsen, Stein Haugom. The Structure of Literary Understanding. Cambridge University Press, 1978.
- Palmer, F.R. Semantics. Cambridge: University Press, 1977.
- Pongsapich, Amara. "Introduction." in Traditional and Changing Thai World View, p.1. Edited by Amara Pongsapich. Bangkok: Chulalongkorn University Social Research Institute, 1985.
- Shattuck, Roger. "Viva Voce: Criticism and the Teaching of Literature." in What is Criticism ? Edited by Paul Hernadi, p.106. Bloomington: Indiana University Press, 1981.
- Smith, James Harry, and Parks, Edd Winfield. (comp. and ed.) The Great Critics: An Anthology of Literary Criticism. New York: Norton & Company, 1951.
- Valdés, Mario J. "A Functional View of Criticism." in What is Criticism ? Edited by Paul Hernadi, p.126-133. Bloomington: Indiana University Press, 1981.
- Wellek, René and Warren, Austin. Theory of Literature. San Diego, New York London: Harcourt Brace Jovanovich Publishers, 1970.
- Wenk, Klaus. "Some Remarks About The Life and Works of Sunthōn Phū." Journal of the Siam Society. 74 (1986): 169-198.

Wolff, Janet. Aesthetics and the Sociology of Art. London: George
Allen & Unwin, 1983.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก
คำอธิบายศัพท์

เนื่องจากในวิทยานิพนธ์นี้มีศัพท์บางศัพท์ที่คิดขึ้นใช้โดยเฉพาะ บางศัพท์กำหนดใช้แทนศัพท์ในทฤษฎีต่างประเทศในสาขารวณคดีและจากสาขาอื่น เพื่อความสะดวกในการพิจารณาข้ออภิปรายในการวิจัย จึงได้อธิบายศัพท์บางศัพท์ไว้ โดยจะเลือกเฉพาะที่ไม่ปรากฏทั่วไปหรือยังปรากฏไม่มากนักในวงการวรรณคดีศึกษา

กระบวนการสร้าง-เสพวรรณคดี หมายถึงกระบวนการอันประกอบด้วยการสร้างและการเสพงานประพันธ์ซึ่งดำเนินควบคู่กันไป เป็นสิ่งที่มีปฏิสัมพันธ์กัน หรือกล่าวได้ว่ากำหนดซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ผู้แต่งมุ่งสร้างงานเพื่อสนองความคาดหวังของคนและสังคม สัมฤทธิ์ผลของงานซึ่งวัดโดยปฏิกิริยาของผู้เสพยอมกำหนดแนวทางและโครงสร้างแบบแผนของการสร้างงานซึ่งอาจสืบทอดต่อมาเป็นชนบ ปฏิกิริยาของผู้เสพมีผลต่อการสร้างงาน และเป็นสิ่งที่อาจคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงชนบได้

การเกลากลอน เป็นศัพท์ที่คิดขึ้นใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ โดยยืมคำที่กวีตั้งแต่อยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมักกล่าวในคาถาเพลงของผู้แต่งในแง่ของความพิถีพิถันในการสร้างงานและเชิญชวนให้ผู้อื่นช่วยแต่งเติม คำว่าเกลากใช้เป็นคำกริยาของทั้งผู้แต่งและผู้รับ ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมกันในกระบวนการสร้าง-เสพงานประพันธ์ บางครั้งกวีใช้ เกลา เป็นคำกริยาตามลำพัง โดยละกรรมวาไร เช่น "ใดชอบกาลเชอญ์เกลาก กล่าวเข้า" (ลิลิตยวนพ่าย) กลอนในที่นี้หมายถึงคำประพันธ์หรือกวีนิพนธ์ ดังที่ปรากฏมาจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น "จบกลอนเกลากพากอย่างอภิปราย" (ลิลิตเตलगพ่าย) การระบุถึงการเกลากลอนมีหลักฐานในวรรณคดีลายลักษณ์สมัยอยุธยาเป็นต้นมา แสดงถึงมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ มโนทัศน์นี้ชี้ว่าการเลือกเฟ้นและประกอบวัสดุ คือภาษา ขึ้นเป็นงานประพันธ์นั้น เป็นขั้นตอนสำคัญของการสร้างงาน ซึ่งจะยังผลแก่ความสำเร็จของงาน ปัจจัยสำคัญ

ของกิจกรรมนี้ คือคุณสมบัติในแง่ปัญญา อารมณ์ ฝีมือ และความรู้ในเนื้อหา รูปแบบ และวัสดุที่ใช้ ในมโนทัศน์นี้การเกลากลอนเป็นกระบวนการที่เปิดกว้างแก่ผู้แต่งหลายคนที่จะมาร่วมกันพิจารณาขัดเกลาแก้ไข และแก่ผู้รับทั้งที่ร่วมสมัยกับผู้แต่งและที่จะมีต่อไปไม่จบสิ้น จึงกล่าวได้ว่ามโนทัศน์เรื่องการเกลากลอนแสดงถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ในการสร้างสรรค์และการรับรู้ทางวรรณศิลป์

ขนบวรรณคดี ตรงกับ literary convention ใช้ตาม ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ หมายถึง ข้อกำหนดในการประพันธ์ทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาซึ่งเป็นแบบแผนสืบทอดต่อกันมาในกระบวนการสร้างงาน และผู้เสพงานจำเป็นต้องเข้าใจ ขนบวรรณคดีอาจเปลี่ยนแปลงได้ภายในกระบวนการสร้าง-เสพวรรณคดีที่ดำเนินต่อเนื่องกัน ขนบที่ยังดำรงอยู่แสดงว่าเป็นส่วนหนึ่ง ที่สร้างสัมฤทธิผลแก่การสื่อสาร

นาลักษณ์ ตรงกับ modernity ใช้ตาม สัจจิรา จงสภิกขัตตนา หมายถึง ลักษณะใหม่ในงานประพันธ์ โดยเฉพาะ เมื่อเปรียบเทียบกับงานในอดีต

พันธกิจ ตรงกับ function หรือ obligation ใช้ตาม ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ บางครั้งเรียกว่าภารกิจ หมายถึงภาระหน้าที่ หรือกิจ ที่สิ่งใดจำเป็นต้องมี ในที่นี้ถือว่า โดยปกติพันธกิจและธรรมชาติของวรรณคดีย่อมมีสหสัมพันธ์กัน (Wellek and Warren 1970: 29)

วัตถุสุนทรีย์ ตรงกับ aesthetic object (ดังที่ใช้ใน Wellek and Warren 1970) หมายถึงงานศิลปะหรือศิลปกรรม ในฐานะวัตถุซึ่งเราประสบการณ์ทางสุนทรีย์หรือให้ความพึงใจทางสุนทรีย์ และมีคุณค่าทางสุนทรีย์

วัสดุ ใช้ตาม ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ หมายถึงส่วนประกอบของวัตถุสุนทรีย์ ซึ่งต้องเลือกสรรมาเพื่อผลทางสุนทรีย์ โดยปกติวัสดุ หรืออาจเรียกว่าอุปกรณ์ ของวรรณศิลป์ ก็คือภาษา การศึกษาวัสดุและการประกอบวัสดุเป็นส่วนสำคัญของการศึกษารูปแบบ ซึ่งสัมพันธ์กับการเข้าถึงเนื้อหาทั้งทางความคิดและอารมณ์

สถาบันวรรณคดี ตรงกับ literary institution หมายถึงการกระทำร่วมกันในสังคม
 ในแง่ที่เกี่ยวกับวรรณคดี มีลักษณะ เช่นเดียวกับสถาบันสังคมอย่างอื่น คือ มีแบบ
 อย่างบรรทัดฐานที่แน่นอน มีความสืบทอดต่อเนื่องกัน สถาบันวรรณคดีเป็นส่วน
 หนึ่งของสถาบันสังคมในหมวดสถาบันนันทนาการ เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเช่น
 เดียวกับสถาบันอื่น ๆ ทางสังคม เช่น สถาบันการปกครอง สถาบันทางเศรษฐกิจ
 และสถาบันศาสนา เป็นต้น (ดูรายละเอียดเรื่องสถาบันทางสังคม ใน พัทธยา
 สายหู ๒๕๓๒)



ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางดวงมน จิตรจันทน์ (สกุลเดิม บริบูรณ์) เกิดเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ที่อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำเร็จการศึกษอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ และอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๘ ภาควิชาภาษาและวรรณคดีไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย